

MINIMALIZACJA STRAT W PRODUKCJI KISZONKI

Straty suchej masy SM pomiędzy pokosami a zimowym skarmianiem to główny problem, z którym muszą zmierzyć się rolnicy korzystający z pasz zakiszanych w belach. Pewien procent strat jest nieunikniony, jednakże poprzez stosowanie kilku prostych kroków można znacznie zminimalizować psucie się paszy. Niniejsza broszura zawiera niezwykle skuteczne wskazówki, dzięki którym łatwo ograniczyć straty w suchej masie paszy.

Jest wiele przyczyn utraty suchej masy w kiszonce. Podczas badań przeprowadzonych w Niemczech (Zimmer) przebadano 504 gospodarstwa, w których straty dochodziły do 25 – 70% wartości suchej masy. Podobne badania przeprowadzone w Wielkiej Brytanii (ADAS) wykazały straty rzędu 25 – 40%. Inne badania wykazały straty w:

- paszy zakiszanej w belach: 0,2 – 8%
- kiszonce z kukurydzy: 15 – 30%
- kiszonce z czerwonej koniczyny: 4 – 14%

STRATY ZAWARTOŚCI SUCHEJ MASY TO STRATA PIENIĘDZY

Istnieje wiele przyczyn strat zawartości suchej masy w paszy zakiszanej w belach. To zjawisko ma również bezpośrednie przełożenie na straty finansowe rolników. Jeśli przyjmiemy stratę 20% zawartości suchej masy w kiszonce, która zostanie wyprodukowana z 1000 ton zielonki o zawartości SM 25%, wówczas straty w zakiszanej paszy sięgną 50 ton. Jeśli przyjmiemy, że wartość tej straty to 343 zł/tonę, to całkowita strata finansowa przy tym pokosie wyniesie 17 150 zł.

Zminimalizowanie strat w suchej masie jest więc bezpośrednio powiązane z minimalizacją strat finansowych.

Straty w zawartości suchej masy SM mogą zdarzyć się na każdym etapie zakiszania oraz skarmiania. Wykres kołowy (wykres 1) wskazuje na typowe przyczyny strat na każdym etapie przygotowania kiszonki. Niektóre e strat SA nie do uniknięcia, ale mogą być zminimalizowane. Inne mogą być zupełnie wyeliminowane poprzez zastosowanie dobrych praktyk w zakiszaniu (tabela 1).

WYKRES 1 – TYPOWE PRZYCZYNY UTRATY SUCHEJ MASY SM

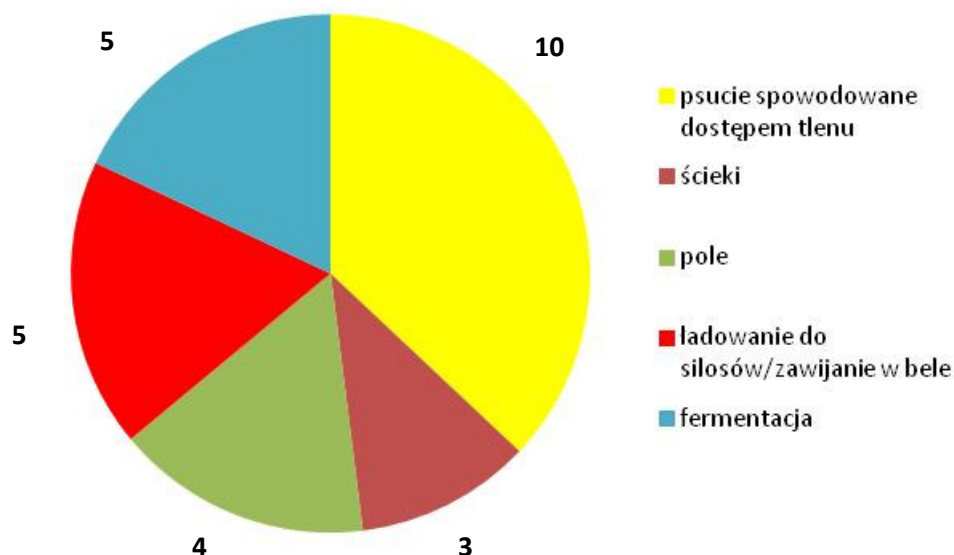

TABELA 1 – PROCES ORAZ PRZYCZYNA STRAT W SUCHEJ MASIE

Proces	Klasyfikacja	Przyczyna
Oddychanie roślin	nieuniknione	Enzymy roślinne
Fermentacja	nieuniknione	Pożyteczne mikroorganizmy

Powodzie lub nadmierne przesuszenie plonu	nieuniknione	Niska zawartość SM, złe metody zakiszania
Wtórna fermentacja	do uniknięcia	Niepożądane mikroorganizmy, zanieczyszczenie glebą, jakość upraw
Przenikanie powietrza do silosu	do uniknięcia	Prasowanie, stopień rozdrobnienia, prędkość zawijania, umieszczanie w silosie
Tlenowe psucie się paszy podczas skarmiania	do uniknięcia	Jak powyżej, ważna szczelność folii lub silosów, prędkość skarmiania

PRAKTYCZNE POARDY JAK OGRANICZYĆ STRATY

STRATY NA POLU

- ważne jest by kosić jak pogoda jest bezdeszczowa. To zapewnia niską zawartość wody w plonie. Woda musi być usunięta przed zakiszeniem.
- unikać zanieczyszczenia paszy ziemią (ciąć na wysokości 5 – 10 cm), przetrząsania oraz grabienia
- unikać uszkodzeń mechanicznych. Rośliny motylkowe nie powinny mieć uszkodzonych liści
- rzędy suszącej się kiszonki powinny być szerokie i płaskie, co wzmaga suszenie
- podsuszaj do korzystnej suchej masy w możliwie jak najkrótszym czasie. Dla traw 24 h, a dla motylkowych 48 h.

STRATY W SILOSACH

- jeśli to możliwe to należy zakiszać plony o zawartości suchej masy SM większej niż 27%, co pozwoli na usunięcie zbędnych płynów
- rozdrabniaj zielonkę w zależności od wytycznych dla danego gatunku. Przy produkcji bel używaj rozdrabniającej belownicy. Rozdrabnianie kiszonki wpływa na zwiększenie gęstości paszy w beli i zmniejszenie zawartości tlenu
- używaj dodatków do zakiszania. Wzmagają one zawartość bakterii przyczyniających się do fermentacji, obniżają pH wewnątrz beli, silosu
- wypełnij silos równo, dobrze sprasowana kiszonką
- uszczelnij silos jak najszybciej po wypełnieniu. Bele powinny być uszczelnione w ciągu dwóch godzin od zawinięcia. Ważne jest aby folia była dobrej jakości
- bele powinny być zawijane w miejscu późniejszego składowania, co pozwala uniknąć strat spowodowanych mechanicznym uszkodzeniem folii.

STRATY PRZY SKARMIANIU

- dobierz pojemność silosu do ilości krów w gospodarstwie. Silos nie może zostać otwarty dłużej niż 5 dni
- korzystaj z ostrych wybieraków, co zmniejszy dostęp tlenu do silosu
- warto jest przemyśleć zastąpienie kiszonki w silosach paszą zakiszana w belach. Szczególnie w okresach gdy karmienie kiszonką jest mniej intensywne.

Straty spowodowane dostępem tlenu do kiszonki w silosach sięgają 25% podczas gdy straty tego samego rodzaju w paszy zakiszanej w belach praktycznie nie występują.